

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

"לדורות" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: שביט	שם פרטי: דוד
----------------	--------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

בלועזית		שם משפחה איתו נולדתי: הוליצר שוצר	
Hulitzr Shutzer			
שם פרטי איתו נולדתי: דוד	בלועזית	מין:	שנת לידה: 1933
		זכר	
עיר לידה: טארנופול	בלועזית	ארץ לידה: פולין	
	Tarnopol		
שם פרטי ושם משפחה של האב: זאב הוליצר שוצר	שם פרטי ושם נעורים של האם: דורה סאס		
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה:	בלועזית	ארץ המגורים: פולין	
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה)	מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה)	חבר בארגון או בתנועה: (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא)	
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: ארגנטינה, קולוניה מונטיפיורי (שם העיר או האזור ושם הארץ)			
במידה והיית בגטו, ציין את שמו	בלועזית		
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו	בלועזית		
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:		תאריך השחרור:	
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)		ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור	
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין מתי עד מתי		שנת עליה:	במידה ועלית באנייה, ציין את שמה
		1950	

אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים)

נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי בפברואר 1933 בטארנופול בפולין, שהיום זה חלק מאוקראינה כי אחרי המלחמה חילקו גבולות מחדש. היינו שם עד 1939 באפריל. אבי היה סוחר תבואות והזיכרון הראשון שלי הוא הדרך מפולין לארגנטינה. מתברר מתוך סיפורים של המשפחה שאבי ניסה לעזוב את פולין מתוך חשש למלחמת עולם שנייה. לצורך זה הידפק על דלתות המשלחת שארגון של יהודים נתן הכשר אישורים לעלות לארץ ישראל כי הניסיון לימד אותנו ששני האחים שלו עלו לארץ. לצערו הוא לא הצליח לעבור את הוועדות כי היה עם שני ילדים, והאישורים ניתנו בדרך כלל רק לצעירים, לכן הוא מצא פתרון לעזוב את פולין ופנה לפיק"א(ארגון של הברון הירש שמכר אדמות בארגנטינה) וקנה חלקת אדמה ועל סמך זה קיבל אישורים להגר לארגנטינה.

אנחנו הגענו לארגנטינה באפריל 39, חמישה חודשים לפני פרוץ המלחמה. אבי חשב שהוא יגיע לארגנטינה ויקבל את כספו בחזרה ויהיה לו קל יותר לעלות לפלשתינה. הוא התאכזב פעמיים כי פעם אחת הארגון של הברון הירש לו הסכים להחזיר לו את הכסף והפעם השנייה היא פרוץ המלחמה. כך התחלנו להיות חקלאיים במושבה שנקראת מונטיפיורי, שבה היה כל המוסדות היהודיים פרט למורה ולשוטר הקהילתי. בגיל 12 עזבתי את הבית והלכתי ללמוד בבואנוס איירס במכון ללימודי יהדות, שזה היה בית ספר תיכון שבה למדנו גם הכנה לבגרויות וגם למדנו יהדות, במגמה של הקהילה היהודית בארגנטינה להכשיר מורים ורבנים בכל ארצות דרום אמריקה.

אמי נפטרה אחרי שהגענו לארגנטינה, דודי בחיפה עלה לארץ דרך הכשרה ציונית היה קיבוצניק ואחר כך עזב ועסק כקבלן בניין בחיפה. דוד אחר שלי היה גם קיבוצניק בית שערים והקרוב משפחה השלישי שלי היה ממקימי מושב כפר יהושע(משפחת עמיצור). הוא היה אחד מהוגי הדעות של ההתיישבות העובדת בארץ ישראל(מורה, מחנך). בבית היה חינוך ציוני ולא עלינו רק בגלל שלאבי היה קשה לעשות עוד מעבר.

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

אני לא הרגשתי עד גיל 12 שיצאתי מהמושבה לא הרגשתי אנטישמיות אבל שהגעתי לבואנוס איירס התחלתי להבין את המושג אנטישמיות הלא בסוף מלחמת העולם השנייה ידוע כי רוב הנאצים ברחו לדרום אמריקה והייתה גם השפעה בצבא הארגנטיני השפעה נאצית, ושפרון עמד לעלות לשלטון הייתה תחושה שהולך להתרחש אסון והנוער התארגן להגנה, אך שהוא כבר עלה הוא הפך את היוצרות והקים ארגון של יהדות ארגנטינה, כלומר ההיפך. **איפה הרגשתי אנטישמיות?** אנחנו למדנו בבית ספר והלכנו לבחינות אקסטרניות ויום אחד לפני בחינה במתמטיקה והייתי מצטיין נכנס הבוחן ושאל מיהם התלמידים של המכון ללימודי היהדות. ואך אחד לא עבר את הבחינה, הוכשלנו. דוגמא שנייה שנתקלתי בתופעה היא שאני רואה שלט לכלבים ויהודים הכניסה אסורה. זה דחף אותי לעזוב את ארגנטינה ולהגיע לארץ ישראל שם מקומי.

הלימוד ותנועת הנוער יהיה מכוון לציונות וכך התחנכתי ולא הייתי מוכן לקבל את זה שאני גם מחוץ לארץ ישראל. שבגין בא למכון ללימודי יהדות וישב על ספסל לידי שנתנו שיעור בעברית, היינו מאוד נרגשים. הוא הגיע אחרי התפרקות האצ"ל לביקור והרצאה ליהודי ארגנטינה, לעודד את היהדות.

אנא ספרי/ על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(השחרור וחזרתך הביתה, חייך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

היה נחמד הייתה קבוצת נוער שעלתה אתנו לארץ, חוויה מאוד נעימה, הייתה התרגשות מאוד גדולה. אני חזרתי לדרום אמריקה

לארגנטינה אחרי 21 שנה, בתוך נסיעה של הסוכנות היהודית ונסעתי לתת הסברה, וכשבאתי אמרתי להם שאני רוצה להיות לבד. אני לוקח מונית ואני עובר דרך הרובע היהודי בבואנוס איירס, והחנויות סגורות ושאלתי את נהג המונית וידעתי שיש שביתה של איגוד מפעילי הרכבות. נהג המונית לא ידע שאני יהודי והוא הסביר לי שיש פעילות הפגנתית של יהודים. בדרך אני אומר לו שאני יהודי כי אמרתי לו שזה לא בגלל הפעילות הזאת יש שביתה, אלא בגלל יום כיפור ואז הוא נסוג ולא האשים את היהודים ישר, זה הזכיר לי את האנטישמיות שהתאפיינה בתקופת המלחמה. בארגנטינה היו הרבה מאוד תנועות של התנגדות למשטרים בארגנטינה. היהודים היו חלק מהמנהיגות של המרידה בצילה למשל. בסופו של דבר הרחיקו אותם מהשלטון שהצבא עלה והתנקם קודם כל בנוער היהודי שעשה פעילות מרד בממשל. בכל מרידה סוציאליסטית בעולם חלקם היהודי באוכלוסייה היה יחסית מאוד גדול, לכן הממשלות לא רצו יהודים להזדהות איתם.

באחת הנסיעות לארגנטינה אמרתי תשמעו, אתם טוענים שיש כאן זכויות מלאות אבל אף פעם לא היה לכם. אין לנו זכויות מלאות כאזרחים והמקום היחידי שאתם יכולים להיות אזרחים עם זכויות מלאות זה בארץ ישראל ומישהו ממכם לא רוצה להתבולל רק פה בארץ ישראל אתה לא תתבולל. למי שאכפת שלא הוא ומשפחתו לא תתבולל ושישמור על הקשר היהודי צריך להיות אכפת לו. חלק מהעם היהודי הולך לאיבוד כתוצאה מזה. רק בארץ הוא המקום היחידי שאפשר לחיות חיי יהדות מלאים ולא חשוב עם אתה דתי או לא דתי, עצם היותך בארץ אתה יהודי.

נא ספרי על חייך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

ב1949 החלטתי שאני לא מסוגל להישאר בארגנטינה ואני רוצה לעלות לארץ ומאחר ולאבי היה קושי לקבל את ההחלטה הזאת ולשבור את שגרת החיים שהתבססה בארגנטינה, החלטתי לבד לעלות, מאחר והיה לי כאן דוד פניתי אליו ובמאי 50 הגעתי לארץ אחרי שעזבתי את הבית ספר בבואנוס איירס. חודש לאחר הגעתי לארץ התגייסתי לצה"ל בגיל 17 וחצי ונשארתי 26 שנים בצבא. הייתי אזרח חודש ימים ואז התגייסתי באתי ב15 למאי וב15 ליולי התגייסתי, היה לי יום אחד של עבודה, הדוד סידר לי עבודה בכור או בסולל בונה, בוקר אחד אמר לי יש עבודה, הייתי עוזר מחסנאי, קיבל אותי הבוס ואומר לי מאיפה הגעת? מה יש לך לחפש פה?? אמרתי לו שאני ציוני אז הוא צחק עליי. הגעתי בערב וקיבלתי את צו הגיוס שלי ואפילו לא קיבלתי משכורת. למחרת התגייסתי.

אני הרגשתי את עצמי מאוד ציוני, ולא היה לי קש"י קליטה באתי עם שפה, ידעתי עברית וגם היותי בצבא הקל עליי את תהליך הקליטה. לאחר שלוש שנים אבי הגיעה לארץ ושנתיים לאחר מכן גם אחי. לאחר שהמלצתי לו לגמור את הלימודים בארגנטינה ורק אחר כך להגיע לארץ. עלייתי בידיעה שהכל יהיה בסדר, לא היה שום חשש ומהתחלה הרגשתי שאני הגעתי להגשמת רגשותי הציוניים וראיתי בארץ ישראל את כל התגשמות חלומותי. הקמתי משפחה והיו לי חששות שמא המשפחה שלי תרצה לרדת מהארץ, שילדי ירדו מהארץ, אין לי ולא היה לי שום התלבטות. השתתפתי במלחמות ישראל במלחמת 56 מלחמת ששת הימים ומלחמת יום הכיפורים ואחר כך כאיש מילואים במלחמת של"ג. הגעתי לדרגת אלוף משנה והשתחררתי ב75, קניתי משק והלכתי לנהל חברה, החקלאות זה התחביב שאני אוהב. יש לי אישה ו3 ילדים שני בנים ובת, 11 נכדים ושני נינים עד עכשיו. אשתי פלשתינאית, נולדה בארץ!!

ארגנטינה הייתה יהדות מאוד תוססת והכי גדולה בדרום אמריקה. טסתי שלוש פעמים לשליחות מטעם הסוכנות היהודית להרצאות. בצילה נבחר נשיא שמאלן נגד ארצות הברית והעביר את ההשפעה הרוסית לצילה עד שהצבא מרד בו והביא לעליית משטר רדיקלי של פינושה שהיה רמטכ"ל הצבא. בתקופה שעלה השלטון הסוציאליסטי של היינדה היהודים התחילו לברוח מצילה ואז שלחו אותי מטעם הסוכנות לצילה כדי לעצור את הבריחה, שאלתי אותם למה אתם מפחדים, המשטר הזה לא עשה לכם שום דבר רע. אמרתי להם ברגע שהמשטר של היינדה ייפול כולכם תחזרו לצילה, וזה מה שקרה שרובם חזרו אחרי הנפילה של המשטר לצילה. בחורה ממשפחה צ'יליאנית למדה פה באוניברסיטת בר אילן, התחברה לסטודנט שהיה מעדות המזרח, המשפחה לא הסכימה לזה והחזירה אותה לצילה, ובצילה היא מצאה את מותה לאחר שהייתה פעילה מאוד בשמאל הציליאני ותפסה שם עמדה מאוד בחירה בממשל של היינדה.

אני ב1960 נסעתי מטעם צה"ל להשתלמות בצרפת. הגענו לבסיס צבאי של צנחנים והייתי עם עוד חברה והייתי הקצין הבכיר והלכנו לבקר בבסיסים שם. בכל מקום שבאנו קיבלו אותנו בצורה יוצאת מן הכלל ורק במקרה הזה הרגשנו במפקד היחידה הסתייג מאתנו, לא רצה להיות בקרבנו. אמרנו שזה לא פלא, הקצין הזה קראו לו איברהים איברהים ובאותה תקופה הייתה המלחמה האלג'יר, היינו בטוחים שזה בטח ערבי צרפתי שמסתייג מאיתנו. חזרנו הביתה ופה היה באותה העת ראש משלחת של הצבא הצרפתי שאימן את הצנחנים שלנו. פגשתי אותו והוא שואל אותי איך היה הביקור בצרפת, כל דבר שרצינו וביקשנו קיבלנו. הוא שאל איפה היינו ואז הוא שאל איך היה עם איברהים איברהים? אמרתי לו שזה הקצין היחידי שהרגשנו את

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

ההסתייגות שלו מאתנו, והוא אמר אתה יודע מאיזה עדה הוא? הוא אמר יהודי. זה הבעיה של היהודים, הוא פחד להזדהות אתנו. זה מראה על הבעיה של היהדות בגולה הוא לא יכול להיות יהודי במלואו שמא יאשימו אותו כמו דרייפוס לדוגמא.

ראיון: עירא בריל, חניאל, ינואר 2014